

การจัดการเรียนรู้เปียโนในระดับอุดมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ Higher Education Piano Learning Management in North Eastern Thailand

ปริยัติ นามสง่า¹, ผศ.ดร.พงษ์พิทยา สัพโส² และ ผศ.ดร.พิทยวัฒน์ พันธะศรี³

Pariyat Namsanga, Asst. Prof. Dr. Pongpitthaya Sapaso and

Asst. Prof. Dr. Pittayawat Pantasri

Received	Reviewed	Revised	Accepted
10/06/2019	17/06/2019	25/08/2019	03/09/2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้เปียโนระดับอุดมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบสำรวจ จากกลุ่มเป้าหมาย คือ อาจารย์ผู้สอนเปียโน จำนวน 9 คน จากมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 9 สถาบัน โดยหัวข้อแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้เปียโน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัญหาการจัดการเรียนรู้เปียโนและข้อเสนอแนะจากอาจารย์ผู้สอนเปียโน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต ผลการศึกษาพบว่า

การจัดการเรียนรู้เปียโนระดับอุดมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือใช้หลักสูตรที่ประพันธ์จากต่างประเทศมาใช้บูรณาการจัดการเรียนรู้ โดยจัดให้เรียน 6-8 ภาคการศึกษา และมีการสอนเพิ่มเติมจากหลักสูตรที่สอนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เป็น 2 ครั้งต่อสัปดาห์ และเรียนครั้งละประมาณ 1-2 ชั่วโมง โดยแบ่งการจัดการเรียนรู้ได้ 3 ระดับ คือระดับพื้นฐาน ระดับกลาง และระดับสูง และมีรายวิชาที่ต้องเรียนควบคู่ไปด้วยกัน ได้แก่ ทฤษฎีดนตรี การเรียบเรียงเสียงประสาน ประวัติดนตรี รววง คอมพิวเตอร์ดนตรี และวรรณกรรมเปียโน ส่วนปัญหาที่พบ ยังขาดแคลนในด้านอาจารย์ผู้สอนและทรัพยากรการเรียนรู้ ส่วนผู้เรียนความรู้ด้านดนตรีที่เหมาะสมต่อการเรียนดนตรีในระดับอุดมศึกษาน้อย ข้อเสนอแนะ

¹ นักศึกษา ปร.ด (หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต) สาขาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Student of Ph.D. (Music), Faculty of Arts, Khonkaen University, E-mail : pariyat_golf@hotmail.co.th

² อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Lecturer of Ph.D. (Music), Faculty of Arts, Khonkaen University, E-mail : spongpit@kku.ac.th

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Lecturer of Music Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Maha Sarakham University,
Email : Tung_mu@hotmail.com, pittayawat@rmu.ac.th

ควรเริ่มพื้นฐานที่ถูกต้อง เลือกใช้เพลงที่ผู้เรียนรู้จัก จัดเนื้อหาและระยะเวลาให้สอดคล้องกับผู้เรียน มีการตกลงกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และควรเสริมแรงให้ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้เปียโน, การสอนดนตรี

Abstract

The purpose of the current study was to study higher education piano learning management in north eastern Thailand. Survey research approach was employed as the main methodology. The samples were 9 instructors teaching in 9 universities in north eastern Thailand. The 4 aspects of the study were curriculum, piano learning management, evaluation and assessment, and managerial difficulties of piano instruction. The instruments were an interview form and an observation form. The results of the study were as follows.

The results of the study indicated that at the level of higher education, the international curriculum was adapted to the contexts with the learning period taking 6-8 semesters were found. The 1-2 hour off-curriculum classes were also found once or twice a week. 3 level – lower, intermediate, and high of learning management were found. The parallel courses included music theories, chorus arrangement, music history, band performance, computer in music, and piano literature. The difficulties found in the management of piano instruction were lack of expertise instructors, learning resources, and low music proficiency learners recruited at the first stage of the curriculum. The recommendations in piano learning management were the instruction of standardized basic knowledge of piano, chooses of practicing songs, time management, mutual agreements between learners and instructors, and continuum of learning and practices.

Keywords : Piano Learning Management, Music Instruction

บทนำ

เป้าหมายสำคัญที่สุดของการจัดการศึกษา คือการจัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเองสูงสุด ตามกำลังหรือศักยภาพของแต่ละคน แต่เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความ

แตกต่างกันทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ ความถนัด และยังมีทักษะพื้นฐานอันเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้ในการเรียนรู้ อันได้แก่ ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน ความสามารถทางสมอง ระดับสติปัญญา และการแสดงผลการเรียนรู้ออกมาในลักษณะที่แตกต่างกัน จึงควรมีการจัดการที่เหมาะสมในลักษณะที่แตกต่าง ตามเหตุปัจจัยของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าแก่นแท้ของการเรียนคือการเรียนรู้ของผู้เรียน (Surapon lam-ao-sap. 2009) โดยจะสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีหลักการสำคัญสามารถสรุปเกี่ยวกับการจัดการศึกษาได้ 7 ด้าน ได้แก่ 1) ความเสมอภาคทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) มาตรฐานคุณภาพการศึกษา 3) ระบบบริหารและการสนับสนุนทางการศึกษา 4) ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา 5) หลักสูตร 6) กระบวนการเรียนรู้ 7) ด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา (Ministry of Education. 2015)

แนวความคิดการจัดการศึกษาดนตรีในระดับอุดมศึกษา จะให้ความสำคัญศาสตร์การเรียนรู้ที่มีเนื้อหาครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นวิชาชีฟมากขึ้นและสอนให้คิดอย่างบูรณาการเพราะเนื้อหาดนตรีมีเนื้อหาที่กว้างและลึกซึ้ง (Chanick Wangphanich. 2016 : 5) และต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งต้องพิจารณาถึง ลักษณะเฉพาะของสถาบัน ได้แก่ จุดแข็งของสถาบันการศึกษา ศักยภาพหรือความพร้อมด้านการจัดการเรียนรู้ทางดนตรีแบบ ซึ่งแนวคิดนี้อยู่บนพื้นฐานของการแข่งขัน จากฐานแนวความคิดข้างต้น สถาบันการศึกษาต้องคำนึงตั้งแต่ปรัชญาของหลักสูตร ทิศทางและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีโครงสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม โดยมีศักยภาพด้านต่าง ๆ รองรับอย่างสอดคล้องกัน และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อหลอมรวมให้เป็นหลักสูตรที่นำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพ (Pongpithaya Sapaso 2012)

เปียโน เป็นเครื่องดนตรีที่หลายคนต้องการเรียนและสามารถปฏิบัติได้ เนื่องจากเสียงเปียโนสามารถเล่นได้พร้อมกันทั้งทำนองหลักและเสียงประสาน มีช่วงเสียงที่กว้างทำให้เล่นได้หลากหลายและสร้างสีสันได้มากกว่าเครื่องดนตรีอื่น ๆ และสามารถเล่นได้กับเครื่องดนตรีทุกประเภท นอกจากนั้นผู้ที่ฝึกเปียโนเป็นประจำจะมีทักษะสอดประสานการฟังที่ดี อาจกล่าวได้ว่าเปียโนเป็นเครื่องดนตรีที่ผู้เรียนดนตรีสากลทุกคน จะต้องผ่านการเรียนเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนดนตรี ปัจจุบันพบว่าเปียโนได้ถูกนำมาจัดการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาอย่างแพร่หลายทั่วทุกภูมิภาคในประเทศไทย

ปัจจุบัน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้มีการจัดการเรียนรู้เปียโนในสถาบันอุดมศึกษาอย่างแพร่หลาย ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๆ และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยการจัดการเรียนรู้เปียโนจะอยู่ในโครงสร้างของหลักสูตรระดับปริญญาตรี และมีชื่อปริญญาที่หลากหลายตามการจัดการศึกษาของแต่ละสถาบัน เช่น ครุศาสตรบัณฑิต (คบ.) ศิลปศาสตรบัณฑิต

(ศศ.บ) ดนตรีบัณฑิต (ด.บ.) ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) ฯ จากหลักสูตรที่หลากหลายทำให้การจัดการเรียนรู้เปิโนสถาบันต่าง ๆ มีความแตกต่างกันตามปรัชญาของหลักสูตร โดยมีจุดแข็งที่แตกต่างกันไป โดยมีพื้นฐานจัดการศึกษาตามความพร้อมของทรัพยากรการเรียนรู้ และบริบทของสถาบันการศึกษา แต่อย่างไรก็ตาม อาจารย์ผู้สอนเองจะต้องมีความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้จริงในการจัดการเรียนรู้เปิโน โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้จะแสดงถึงการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่แท้จริงของการเรียนรู้ของบทบาทครู และบทบาทของผู้เรียน (Tisana Khemmanee. 2016) ซึ่งมีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ 3) การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม เพราะในเรื่องเดียวกันอาจคิดได้หลายแง่มุมทำให้เกิดการขยายเติมเต็มข้อความรู้ 4) ตรวจสอบความถูกต้องของการเรียนรู้ตามที่สังคมยอมรับด้วย ดังนั้นจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นหรือแหล่งข้อมูลอื่น 5) สร้างภาวะกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้หรือคืบข้องใจบ้าง ผู้เรียนจะหาคำตอบเพื่อให้หลุดพ้นความคืบข้องใจ และเกิดความสุขขึ้นจากการเรียนรู้เมื่อพบคำตอบด้วยตนเอง 6) สร้างกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการแสวงหาความรู้ไม่รู้ไม่รับ และ 8) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับรู้ผลการพัฒนาของตัวเอง

จากข้อความข้างต้นอาจพิจารณาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เปิโน โดยมีองค์ประกอบหลายด้าน ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร ความพร้อมของการจัดการเรียนการสอน และความสอดคล้องของผู้เรียนที่ต้องการเรียน ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งสิ้น โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้กระตุ้นความสนใจ ตื่นตัวในการเรียน ส่งเสริมกระบวนการต่าง ๆ เช่น การคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การแก้ปัญหา สามารถเข้าใจบทเรียนและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนได้ในทุก ๆ ด้าน (Waraporn Srivirojn, Sirinapa kijkuakul, Wareerat Kaewurai and Wilaiwan Wipajuksanakul 2014 : 1-13) ดังนั้น สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้เปิโนให้กับผู้เรียนจะมีความแตกต่างกัน เนื่องจากมีองค์ประกอบที่ต่างกัน โดยพัฒนาทักษะการเล่นเปิโน โดยการจัดกิจกรรมสร้างประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน โดยคำนึงถึงการกำหนดรูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสม ความแตกต่างของผู้เรียน ความเหมาะสมกับจุดประสงค์ เป้าหมาย ของเนื้อหาสาระแต่ละเรื่อง ๆ ไป สภาพแวดล้อม และสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้เปิโนระดับอุดมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อสร้างแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้เปิโนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ในทุก ๆ ด้านและเต็มศักยภาพตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย คือ มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนวิชาเอกเปียโนระดับอุดมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบไปด้วยมหาวิทยาลัยกลุ่มราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือและมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 9 สถาบัน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีบทบาทในการจัดการเรียนรู้เปียโนระดับอุดมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบไปด้วยอาจารย์ผู้สอนเปียโน 9 คน จาก 9 สถาบันได้แก่ 1) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด 6) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 7) มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 8) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ และ 9) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์จำนวน 9 ชุด ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนรู้เปียโนระดับอุดมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบไปด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เปียโนระดับอุดมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ หลักสูตรเปียโน ระยะเวลาการจัดการเรียนรู้ รายวิชาที่เรียนควบคู่ไปกับวิชาเอกเปียโน เนื้อหาสาระ การวัดและประเมินผล

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนรู้เปียโน และประเด็นเสนอแนะจากอาจารย์ผู้สอน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ประสานกับผู้ให้ข้อมูลโดยตรงเพื่อจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย การจัดการเรียนรู้วิชาเอกเปียโนจากกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนเปียโนเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้เปียโนในระดับอุดมศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนเปียโนนำเสนอผลการวิเคราะห์แบบพรรณานาวิเคราะห์หรืออธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องการจัดการเรียนรู้เปียโนระดับอุดมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยสรุปผลโดยมีประเด็น ดังต่อไปนี้

1. **ด้านหลักสูตร** มีการบูรณาการหลักสูตรจากนักประพันธ์ชาวต่างประเทศมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เปียโนในระดับพื้นฐาน โดยลักษณะเป็นรูปแบบเปียโนคลาสสิก สี่ที่นำมาใช้ส่วนมากได้แก่ สี่ของทรินิตี้ (Trinity) สี่จากซูซูกิ (Suzuki) สี่ของจอร์น ทอมสัน (John Thompson) สี่ของอัลเฟรด (Alfred) สี่ของเอ็ดนา แม เบอร์นัม (Edna-Mae Bur-nam) โดยใช้ชื่อตำราว่า A dozen a day สี่ของมิคาเอล อารอน (Michael Aaron) แบบฝึกหัดของคาร์ล เซอร์นี (Carl Czerny) แบบฝึกหัดฮานอน (Hanon) โดยนำมาเลือกใช้ตามความถนัดและศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. **การจัดการเรียนรู้เปียโน** มีระยะเวลาการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันตามหลักสูตรของสถาบัน เช่น มหาวิทยาลัยในกลุ่มราชภัฏจะมีการเรียนวิชาเอกเปียโนโดยรวม 6 ภาคการศึกษา และวิทยาลัยดุริยางค์ศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีการเรียนวิชาเอกเปียโน 8 ภาคการศึกษาเป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากนักศึกษาส่วนมากมีพื้นฐานด้านดนตรีเดิมน้อย ทำให้ระยะเวลาเรียนในหลักสูตรไม่พอเพียงที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตามวัตถุประสงค์เป็นส่วนมาก จึงมีการสอนเสริมเพิ่มเติมในแต่ละสัปดาห์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถผ่านเกณฑ์ โดยจัดการเรียนรู้ออกเป็น 2 ครั้งต่อสัปดาห์ (double class) และเรียนครั้งละประมาณ 1-2 ชั่วโมง เพื่อเป็นการติดตามและกระตุ้นผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

รายวิชาที่จัดการเรียนรู้ควบคู่วิชาเอกเปียโน ได้แก่ ทักษะพื้นฐานทางด้านทฤษฎีดนตรีปฏิบัติ การฟัง (Ear training) การอ่านโน้ตแบบฉับพลัน (Sight Reading) การเล่นและร้อง (Sofege) ทฤษฎีดนตรีการเรียบเรียงเสียงประสาน (Theory/Keyboard harmony) ประวัติดนตรีตะวันตก (History of music) การเล่นประกอบเครื่องดนตรีอื่น (Accompaniment) การรวมวง (Ensemble) คอมพิวเตอร์ดนตรี (Computer of music) วรรณกรรมเปียโน (Piano Literature)

เนื้อหาสาระในการจัดการเรียนรู้เปียโน สามารถแบ่งออกได้ 3 ระดับ คือระดับพื้นฐาน ระดับกลาง และระดับสูง โดยระดับพื้นฐานจะใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบคลาสสิก ส่วนระดับที่สูงขึ้น จะมีความแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เช่น ในหลักสูตรดนตรีที่พัฒนาผู้เรียนเพื่อเป็นครูดนตรี จะเน้นการสอนกระบวนการสอนเปียโนเข้ามาเสริม และเน้นการสร้างพื้นฐานทางดนตรีที่ถูกต้อง ดังเช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด เป็นต้น และการจัดเนื้อหาสาระด้านองค์ประกอบของดนตรี ได้แก่ เรื่องเสียง (tone) จังหวะ (rhythm) ทำนอง (melody) เสียงประสาน (harmony) พื้นผิว (texture) สีสนของเสียง (tone color) และคีตลักษณ์ (form) อย่างไรก็ตามเนื้อหาสาระการจัดการเรียนรู้จะขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละสถาบัน ได้แก่ ความรู้

ความสามารถของอาจารย์ ความต้องการของตลาดแรงงาน ทรัพยากรการเรียนรู้ โดยสามารถสรุปภาพรวมเนื้อหาสาระของการจัดการเรียนรู้วิชาเอกเปียโนในภาพรวม ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 ภาพรวมเนื้อหาสาระการจัดการเรียนรู้เปียโนในระดับอุดมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระดับ	รูปแบบการจัดการเรียนรู้	เนื้อหาสาระ
ระดับพื้นฐาน	คลาสสิก	ท่าทางการเคลื่อนไหว สเกลไม่เกิน 2 ชาร์ป 2 แฟล็ต เทคนิคเปียโนพื้นฐาน พื้นฐานทฤษฎีดนตรี/ทฤษฎีปฏิบัติ
ระดับกลาง	คลาสสิก, ป๊อปปูลาร์, แจ๊ส,	สเกล 7ชาร์ป 7 แฟล็ต, วรรณกรรมเปียโน, เทคนิคการเล่นเปียโน, การประสานเสียง, องค์ประกอบของดนตรี, การวิเคราะห์ดนตรี
ระดับสูง	คลาสสิก, ป๊อปปูลาร์, แจ๊ส,	เทคนิคระดับสูง, วรรณกรรมเปียโน การเล่นรวมวง, การแสดงเดี่ยวเปียโน, การสร้างสรรค์ผลงาน, การสอนดนตรี

3. การวัดและประเมินผล

3.1 การวัดและประเมินผลในสถาบัน มีการวัดและประเมินผลวิชาเอกเปียโนที่หลากหลาย ได้แก่ การสอบเทคนิคบทฝึกต่าง ๆ ในชั้นเรียน เช่น การอ่านโน้ตถูกต้อง ปฏิบัติได้แม่นยำ การสื่อความหมายของบทเพลง การแสดงต่อหน้าสาธารณชน (Recital) การเล่นกับเครื่องดนตรีอื่น (Accompaniment) ส่วนด้านพฤติกรรมในการเรียนมีการประเมินจากความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย โดยมีขั้นตอนที่ชัดเจนสามารถให้ผู้เรียนประเมินตนเองและผู้สอนได้ โดยการมีแผนตารางเก็บคะแนนในแต่ละภาคเรียน เป็นการเก็บคะแนนในแต่ละสัปดาห์ที่ละน้อย เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายหรือคิดว่าการเรียนเปียโนเป็นเรื่องที่ยาก การเชิญผู้ประเมินจากภายนอกมาเป็นคณะกรรมการ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนขยันฝึกซ้อมมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามการวัดและประเมินผลจะเป็นเกณฑ์ที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามการเรียนรู้แต่ละบุคคล

3.2 การวัดและประเมินผลภายนอกสถาบัน โดยการสอบเทียบเกรดจากสถาบัน ดนตรีทรีนีตี (Trinity) การวัดและประเมินผลช่องทางนี้จะเป็นความสมัครใจของผู้เรียนเอง โดยไม่ได้บังคับจากทางสถาบันเนื่องจากมีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม และเป็นการจัดสอบวัดและประเมินผลเฉพาะในส่วนกลาง

4. ปัญหาการจัดการเรียนรู้เปียโนและประเด็นเสนอแนะจากอาจารย์ผู้สอนเปียโน

4.1 ปัญหาการจัดการเรียนรู้วิชาเอกเปียโน พบว่า ด้านผู้สอนยังขาดผู้เชี่ยวชาญการสอนเปียโนที่เพียงพอต่อผู้เรียน การมีอาจารย์ที่จบสายตรงทางด้านวิชาเอกเปียโน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ พบว่ายังขาดสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายเช่น ตำราหรือบทฝึกต่าง ๆ และเปียโนที่ใช้ในการเรียนการสอนไม่พอเพียงต่อผู้เรียนเพราะมีราคาที่สูง ส่วนมากใช้เปียโนไฟฟ้าในการจัดการเรียนการสอนแทนขาดห้องเรียนที่เหมาะสมในการเรียนวิชาเอกเปียโน และประการสุดท้ายด้านผู้เรียน พบว่ามีความรู้พื้นฐานในการเรียนดนตรีระดับอุดมศึกษาน้อย จึงเป็นภาระหน้าที่ของอาจารย์ผู้สอนเป็นหลัก ที่จะต้องหาวิธีการสอนให้ผู้เรียนผ่านเกณฑ์

4.2 ประเด็นเสนอแนะจากอาจารย์ผู้สอนเปียโน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เปียโน ดังนี้ ควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้พื้นฐานที่ถูกต้อง ควรใช้เพลงที่ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจอยู่แล้วในใช้ ยกตัวอย่างเช่นการใช้เพลงป๊อปปูล่าร์มาใช้สอนควบคู่กับเพลงคลาสสิกจากต่างประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น การจัดระยะเวลาเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและผู้เรียนควรมีการตกลงกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอนในเรื่องการจัดการเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นการกระตุ้นเสริมแรงให้กับผู้เรียน และเสริมแรงผู้เรียนโดยให้เชื่อว่าการเรียนเปียโนเป็นเรื่องที่ง่าย ไม่ยากอย่างที่คิดและฝึกให้คิดในเชิงสร้างสรรค์

ตารางที่ 2 สรุปการจัดการเรียนรู้เปียโนระดับอุดมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลำดับ	ประเด็นสำคัญ	สรุป
1	ด้านหลักสูตร	ใช้หลักสูตรที่ประพันธ์จากต่างประเทศมาใช้บูรณาการการสอน
2	ด้านการจัดการเรียนรู้วิชาเอกเปียโน	จัดให้เรียน 6 – 8 ภาคการศึกษา มีการสอนเพิ่มเติมจากหลักสูตร เป็น 2 ครั้งต่อสัปดาห์ และเรียนครั้งละประมาณ 1-2 ชั่วโมง รายวิชาที่เรียนควบคู่วิชาเอกเปียโนทฤษฎีดนตรี การเรียบเรียงเสียงประสาน ประวัติดนตรี รวมวง คอมพิวเตอร์ดนตรี วรรณกรรมเปียโน ด้านเนื้อหาการจัดการเรียนรู้วิชาเอกเปียโน แบ่งออกได้ 3 ระดับ คือระดับพื้นฐาน ระดับกลาง และระดับสูง ในระดับพื้นฐานจะใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบคลาสสิก ส่วนระดับที่สูงขึ้น จะมีความแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
3	การวัดและการประเมินผล	1) การวัดและประเมินผลในสถาบัน และ 2) การวัดและประเมินผลภายนอกสถาบัน
4	ปัญหาการจัดการเรียนรู้เปียโนและประเด็นเสนอแนะจากอาจารย์ผู้สอนเปียโน	ยังขาดแคลนในด้านอาจารย์ผู้สอนและทรัพยากรการเรียนรู้อยู่ ส่วนผู้เรียนความรู้ด้านดนตรีที่เหมาะสมต่อการเรียนดนตรีในระดับอุดมศึกษาน้อย ประเด็นเสนอแนะจากอาจารย์ผู้สอนเปียโน ควรเริ่มพื้นฐานที่ถูกต้อง เลือกใช้เพลงที่ผู้เรียนรู้จัก จัดเนื้อหาและระยะเวลาให้สอดคล้องกับผู้เรียน มีการตกลงกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และควรเสริมแรงให้ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้สามารถอภิปรายผลการวิจัยเป็นประเด็นได้ดังนี้

การจัดการเรียนรู้เปียโนระดับอุดมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้หลักสูตรที่ประพันธ์จากต่างประเทศมาใช้บูรณาการการจัดการเรียนรู้ โดยจัดให้เรียน 6 – 8 ภาคการศึกษา และมีการสอนเพิ่มเติมจากหลักสูตรที่สอนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เป็น 2 ครั้งต่อสัปดาห์ และเรียนครั้งละประมาณ 1-2 ชั่วโมง โดยแบ่งการจัดการเรียนรู้ได้ 3 ระดับ คือระดับพื้นฐาน ระดับกลาง และระดับสูง และมีรายวิชาที่ต้องเรียนควบคู่ไปด้วยกัน ได้แก่ ทฤษฎีดนตรี การเรียบเรียงเสียงประสาน ประวัติดนตรี รวมวง

คอมพิวเตอร์ดนตรี และวรรณกรรมเปียโน โดยสอดคล้องกับ Orawan Banchongsilpa (1999) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนดนตรีเพื่อให้ครบ 3 ด้านตามทฤษฎีของ Bloom ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนการสอนดนตรี ได้แก่ เกิดความเข้าใจองค์ประกอบทางดนตรี การมีสุนทรียทางดนตรี มีความเข้าใจในดนตรี มีทักษะดนตรี กล้าแสดงออกทางดนตรี และมีเจตคติที่ดีต่อดนตรีด้วย จึงจะเป็นการจัดการเรียนรู้ทางดนตรีที่สมบูรณ์ โดยจะต้องคำนึงถึงความสำเร็จของผู้เรียนเป็นหลัก

แนวทางการวัดและประเมินผล มีการวัดและประเมินผลวิชาเอกเปียโนที่หลากหลาย ได้แก่ การสอบเทคนิคบทฝึกต่าง ๆ ในชั้นเรียน เช่น การอ่านโน้ตถูกต้อง ปฏิบัติได้แม่นยำ การสื่อความหมายของบทเพลง การแสดงต่อหน้าสาธารณชน (Recital) การเล่นกับเครื่องดนตรีอื่น (Accompaniment) ส่วนด้านพฤติกรรมในการเรียนมีการประเมินจากความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย โดยมีขั้นตอนที่ชัดเจนสามารถให้ผู้เรียนประเมินตนเองและผู้สอนได้ โดยการมีแผนตารางเก็บคะแนนในแต่ละภาคเรียนเป็นการเก็บคะแนนในแต่ละสัปดาห์ที่ละน้อย เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายหรือคิดว่าการเรียนเปียโนเป็นเรื่องที่ยาก การเชิญผู้ประเมินจากภายนอกมาเป็นคณะกรรมการ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนขยันฝึกซ้อมมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามการวัดและประเมินผลจะเป็นเกณฑ์ที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามการเรียนรู้แต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ Sakchai Hirunrux (2014) ได้กล่าวว่าการบวนการวัดและประเมินผลทางดนตรีสามารถแบ่งออกได้ 2 มิติ คือ พฤติกรรมที่แสดงออกและวิธีการวัดพฤติกรรม ดังนี้ 1) พฤติกรรมที่แสดงออกทางดนตรี ได้แก่ การจำและแยกแยะเสียงได้ ความสามารถในการร้องจากการอ่านโน้ต ความรู้ทางดนตรีในแง่ประวัติศาสตร์ นิยามความหมาย การประพันธ์ ฯลฯ อารมณ์ การอ่านโน้ต การบรรเลงอย่างมีประสิทธิภาพ และความพึงพอใจ 2) วิธีการวัดพฤติกรรม ได้แก่ การเปรียบเทียบกับตัวอย่าง การจำแนกหมวดหมู่ แบบทดสอบปฏิบัติ แบบทดสอบมาตรฐาน การเขียน การประพันธ์ การร้อง และการเล่นเครื่องดนตรี

อาจารย์ผู้สอน มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้เปียโนทั้งหมด ตั้งแต่การทำหลักสูตร การเตรียมการสอนโดยการเตรียมทั้งสื่อการสอนและห้องเรียน การเลือกใช้วิธีการสอน การแก้ไขปัญหาในชั้นเรียน การวัดและประเมินผล ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนจะต้องมีความจำเป็นต้องมีความรู้ในด้านการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก เพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกวิธีการสอนที่มีอยู่อย่างมากมายให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่สุด และยังเป็นต้นแบบให้ผู้เรียนทั้งบุคลิกภาพและความสามารถ โดยจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับ Sirichai Kanjanawasee (2009) ได้กล่าวว่า ผู้สอนมีบทบาทสำคัญที่สุดในการบริหารจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งใช้วิธีการถ่ายทอดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะต้องมีองค์ความรู้ในเรื่องที่จะสอนอย่างแตกฉาน มีความสามารถในการวิเคราะห์ผู้เรียน และ

สถานการณ์ในการสอน ตลอดจนต้องมีความสามารถในการใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ความคิด และทักษะได้อย่างเหมาะสมและน่าสนใจต่อผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้

การศึกษาค้นคว้านี้เป็นต้นแบบการหาข้อมูลสภาพการจัดการเรียนรู้เปียโนระดับอุดมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงเป็นประโยชน์ในการนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาเอกเปียโน ซึ่งมีบริบทพื้นที่ใกล้เคียงกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากประสบการณ์ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาวิจัยแนวทางการจัดการเรียนรู้เปียโนโดยเจาะจงแนวดนตรีต่าง ๆ เช่น แนวทางการจัดการเรียนรู้เปียโนคลาสสิก เปียโนแจ๊ส เปียโน ป๊อปปูลาร์ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากสำหรับผู้เรียนเปียโนในส่วนภูมิภาค

เอกสารอ้างอิง

- Chanick Wangphanich. (2016). "Guidelines of Classroom Management for Teaching and Learning Music in Higher Education". *Fine Arts Journal Srinakharinwirot University*, 2 (1) : January-June. p. 2-10. [In Thai].
- Ministry of Education. (2015). *National Education Act*. Bangkok : Ministry of Education. [In Thai].
- Orawan Banchongsilpa. (1999). *Music for Children to Develop Child Behavior*. Nonthaburi : Sukhothai Thammathirat Open University. [In Thai].
- Pongpitthaya Sapaso. (2012). *Guide line for Development of the music Technology Program in Thailand and Singapore*. Maha Sarakham : Doctor of Philosophy Thesis (Music) Maha Sarakham University. [In Thai].
- Sakchai Hirunrux. (2014). "Nature of music subject : study of scope, skills, knowledge and attitude, desirable characteristics in music". *Music Journal*, 19 (5) : 2014. p. 14-19. [In Thai].

- Sirichai Kanjanawasee. (2009). *Traditional Test Theory*. Bangkok : Chulalongkorn University. [In Thai].
- Surapon lam-aoo-sap. (2009). *How to teach that is student-centered*. Bangkok : Dok Mai printing. [In Thai].
- Tisana Khemmanee. (2016). *Teaching Science : Body of knowledge for Effective Learning Process Management*. Bangkok : 20th edition, Chulalongkorn University Press. [In Thai].
- Waraporn Srivirojn, Sirinapa kijuakul, Wareerat Kaewurai and Wilaiwan Wipajuksanakul (2014). "The Development of Instructional Model in Stoichiometry based on Integrated Inquiry Training and Cooperative Learning to Enhance Critical Thinking for Upper Secondary Students in an Enrichment Science Classroom". *Journal of Education Naresuan University*, 16 (3) : July3September 2014. p. 1-13. [In Thai].